

Malovat a přežít

Bílé tanečnice poletující mezi lidmi se jí stále schovávají pod kabát. Na koleje usedá první námraza. Lidé pospíchají, průvodčí pískají, vlaky projíždějí jak o závod. Mrazivý dech cestujících se šíří v ovzduší. Ona však jen postává v tom nedočkavém davu. Pozoruje, naslouchá, vnímá, vyčkává. Přítomnost tolika lidí ji znepokojuje. Nalevo od železnice se uvolnila lavička. Nepozorovaně se přesune.

Pomalou si sundává rukavice, otevírá a ladně pokládá svůj elegantní malířský kufřík na zem. Rozbaluje svůj štos papírů. Prsty přejíždí po vodových barvách, tak barevných jako byl její tehdejší život. Ze své lahve plné čiré vody vlévá do drobného kelímku. Sevření štětce ji přenáší do jiného světa, jejího světa. Světa bez zábran.

Nepřátelské pohledy cizích osob unášejí dým z komínů. Její zmrzlé ruce šermují po plátně. Melancholické myšlení střídá rozmanitá kreativita. Rozpouštějící se barvy oživují tu zoufalou iluzi. Náhlé ticho kolem jí přináší pocit klidu a vyrovnanosti. Kousek po kousku vystihuje společnost zalitou mírem. Žal mizí a prázdnotu duši naplňuje senzitivita. Živí se přeludy. Přichází ta vytoužená radost. Stres a strach jsou na ústupu. Inspirace stoupá. Neobvyklé nadání patnáctileté židovky vytváří jedinečné umění.

Bezcitný sních se rozpouští po malbě. Avšak rozléhajícím se řev německých vojáků ji navrací zpět do reality. Leknutím se zahledí směrem vpřed. Ve vteřině zvedá svůj kufřík ze země. Oprašuje sních. Vizualizaci jejího snění unášejí vítr. Rychlým pohybem se pokouší umění chytit. Marně, obraz je pryč jako umírající naděje.

Dychtivě se žene k dlouhému zástupu přátel ozdobených žlutou hvězdou. Nejistota v ní vzbuzuje strach. Strach, že už se nikdy neseťká s rodiči, kteří odjeli pár dní před ní...

Vnitřní pocit úzkosti jí svírá na hrudi. Zástup řídne. Ostýchavě nahlašuje své jméno. S napětím nastupuje do vlaku, který ji odváží do neznáma. Sních se mění v kapky deště, tak tíživé jako slzy, které jí stékají po tváři.

Nedaří se jí soustředit. Silná intuice jí posílá na bezmocnou trať plnou nástrah. Čeká ji konec, nebo naopak nový začátek? Otázka, na kterou by ráda znala jasnou odpověď, se ztrácí v nářku ostatních. Tiché modlitby v ní vyvolávají stesk. Krutá budoucnost je zatím stále jen domněnkou. Však nevědomost jí dodává sílu. Cesta, tak zdlouhavá, ji oslabuje.

V její darem obdařené mysli běhají i spekulace. Kdyby zde její život byl ukončen, jak by bylo nakládáno s jejím talentem? Malby tak krásné. Sloužily by jen jako zachycení svědectví? Ne, nedopustí to. Její obrazy jsou přeci jen více než svědectví. Její obrazy jsou emoce, pocity, momenty, život, samota, odloučení od rodiny...

Sluneční paprsky prosvítající skrz okna se zastavují stejně jako vlak. Možnost nalézt odpověď na své dotazy se blíží. Čerstvý vzduch ji osvěžuje znavený obličej. Pohled na město zatím nevypadá jako hrozba. Avšak to ještě netušila, že její jméno je na tom seznamu mezi prvníma...

.....
A takto by mohl vypadat příběh jedné z mnoha obětí pohromy poloviny dvacátého století.

Však malovat, co to znamená nebo spíše znamenalo malovat? Malovat znamenalo útek. Útek do říše přeludů, do říše útěchy. Do hlučného ticha tížené jen svými vlastními myšlenkami. Malování znamenalo terapii. Znamenalo přežití. Znamenalo rozvíjení sama sebe. Znamenalo poskytnutí náruče, když rodina tu nebyla...

Zkrátka znamenalo to něco tak abstraktního, že ani rozvést se to nedá. Zachycené momenty, ideály. Svět, ve kterém se mohli skrýt a překonat to utrpení, bolest a strachy. To vše zachytili lidé, skutečné bytosti. A to je ten důvod, proč je důležité se v tom muzeu zastavit, aspoň na minutu. Zahledět se do barev, tahů, detailů. Pozastavit se, a místo banálního pohledu si říct: Tohle bylo malováno bytostí s pocity a statečným srdcem.

Přežít, přežít tu nejistotu a nekonečnou samotu. Přežít poslední sbohem rodině. Přežít výčitky a domněnky. Přežít tu věčnou touhu přežít.

Přežít to, co si nikdo v dnešní době neumíme představit. To je to, co je zachyceno v obrazech té doby. Ne svědectví. To je ta nesrovnatelnost mezi uměním minulým a dnešním. To je to, čemu se říká malovat a přežít.

